

KVAM HERAD
Grovagjelet 16
5600 NORHEIMSUND

Saksbehandlar, innvalstelefon
Lill Mona Solberg, 5764 3105

Endeleg tilsynsrapport

Vi har gjennomført tilsyn med Kvam herad i perioden frå 30. august 2023 og fram til i dag. Tema for tilsynet er kommunens arbeid for å sikre eit trygt og godt skulemiljø. Vi har undersøkt om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulane varslar, undersøker og set inn tiltak i skulemiljøsaker. Vi har undersøkt praksis ved Øystese skule.

Vi har gjort vedtak i tilsynet. Vedtaket går fram av tilsynsrapporten som er vedlagd.

Tilsynsrapporten er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova. De kan klage på vedtaket. Meir informasjon om klagefristen og korleis de går fram viss de vil klage, finn de i tilsynsrapporten.

Vi gjer merksam på at tilsynsrapporten er eit offentleg dokument. Vi publiserer tilsynsrapportane våre på statsforvaltarens nasjonale tilsynskalendar.

Vi har lagt ved eit brev om tilsynet til elevar og foreldre. Vi ber dykk om å gi brevet til elevar og foreldre.

Med helsing

Mats Petter Sydengen
seksjonsleiar

Lill Mona Solberg
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg
Tilsynsrapport
Brev til elevråd og FAU

Statsforvaltaren i Vestland

TILSYNSRAPPORT

Tilsyn med kommunen sitt arbeid for å sikre eit
trygt og godt skulemiljø

Kvam herad - Øystese skule

Sak 2023/13170

Samandrag

Vi fører tilsyn med Kvam herad og Øystese skule. Temaet for tilsynet er om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen varslar, undersøker og set inn tiltak i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø eller blir krenka av ein som arbeider på skulen. Reglane for desse pliktene finn vi i opplæringslova §§ 9 A-4, 9 A-5, jf. kommunelova § 25-1.

Om tilsynsprosessen

Tilsynet er ein del av Utdanningsdirektoratets og statsforvaltarens felles nasjonale tilsyn for perioden 2022-2025¹. I tilsynet har vi henta inn eigenvurderingar frå skuleeigar, skuleleiinga og tilsette på skulen. Vi har vidare gjennomført intervju med representant for skuleeigar, rektor og tilsette. Vi har òg snakka med foreldre som har erfaring med skulens skulemiljøarbeid.

Vi sende førebels tilsynsrapport til kommunen 13. november 2023 med frist 27. november 2023 til å kommentere innhaldet i rapporten. Vi fekk kommentarar frå kommunen innan fristen og gjennomførte sluttmøte med representantar for skuleeigar og skuleleiinga den 13. desember 2023.

Dei mest sentrale funna i tilsynet

Vi har gjort ei samla vurderinga av informasjonen opp mot regelverket. Vi har funne at regelverket ikkje er oppfylt på alle område.

Kommunen må gjennom sin internkontroll sikre at:

Varslingsplikta

- alle som arbeider på skulen varslar ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen
- rektor varslar skuleeigar i alvorlege tilfelle og ved mistanke om eller kjennskap til at ein som arbeider på skulen har krenka ein elev
- alle som arbeider på skulen varslar i tide, avhengig av situasjonens alvorsgrad

Undersøkingssplikta

- skulen undersøker saka så raskt som saka tilseier, dersom der er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø
- skulen/skuleeigar gjer dei undersøkingar som ein ut frå ein fagleg standard med rimelegheit kan forvente

Tiltakssplikta

- skulen/skuleeigar vurderer konkret kva tiltak som er eigna
- skulen/skuleeigar evaluerer tiltaka jamleg, og at tiltaka blir endra ved behov

¹ Utdanningsdirektoratet om tilsyn med offentlege skular, [Tilsyn med offentlige skoler \(udir.no\)](https://udir.no)

- skulen/skuleeigar lagar ein skriftleg plan når dei set inn tiltak i ei sak, og at planen inneheld minimumskrav til innhald

Vegen vidare

Statsforvaltaren har sett frist for retting til 1. april 2024. Før fristen må Kvam herad sende oss ei erklæring om at forholda er retta og ei utgreiing om korleis regelverksbrota er retta.

Innhald

1	Innleiing.....	5
1.1	Om gjennomføring og tema for tilsynet.....	5
2	Plikta til å varsle.....	7
2.1	Rettslege krav.....	7
2.2	Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar.....	8
3	Plikta til å undersøke.....	14
3.1	Rettslege krav.....	14
3.2	Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar.....	15
4	Plikta til å sette inn tiltak.....	20
4.1	Rettslege krav.....	20
4.2	Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar.....	21
5	Plikta til å ha ein internkontroll.....	26
5.1	Rettslege krav.....	26
5.2	Kommunen sitt internkontrollsystem.....	27
5.3	Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar.....	29
6	Våre reaksjonar.....	36
6.1	Pålegg om retting.....	36
6.2	Oppfølging av pålegga.....	37
6.3	De har rett til å klage.....	37

1 Innleiing

Vi fører tilsyn med offentlege skular, jf. opplæringslova § 14-1 første ledd, jf. kommunelova kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om kommunen oppfyller opplæringslova med forskrifter. Vi kan òg føre tilsyn med kommunen si plikt til å ha internkontroll etter kommunelova § 25-1.

Våre tilsyn er offentlig myndigheitsutøving, noko som inneber at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglane i forvaltningsretten og offentlegheitslova. I tilsynet behandlar vi personopplysningar. Les meir om vår behandling av personopplysningar på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

1.1 Om gjennomføring og tema for tilsynet

Vi opna tilsyn med Kvam herad i brev datert 30. august 2023. De blei pålagde å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.

Vi gjennomførte intervju med tilsette og leiinga ved Øystese skule 23. oktober 2023. Vi gjennomførte òg intervju med leiar for skule og oppvekstsjef i Kvam herad same dag.

I samband med tilsynet har vi snakka med fire familiar som har erfaring med skulemiljøarbeidet ved Øystese skule.

Vi sende førebels tilsynsrapport til kommunen den 13. november 2023 med frist 27. november 2023 for å kommentere innhaldet i rapporten. Vi fekk kommentarar frå kommunen innan fristen. Den 13. desember 2023 gjennomførte vi møte om førebels tilsynsrapport med representantar for skuleeigar og skuleleiinga.

Vi har vurdert tilbakemeldinga frå kommunen. Der dette har tilført ny informasjon er forholda innarbeidd i denne tilsynsrapporten.

Når vi skal velje ut tema og skuleeigarar vi skal føre tilsyn med baserer vi oss på risikovurderingar. Det betyr at vi vurderer om det er sannsynleg at det skjer brot på regelverket, og kor alvorlege konsekvensane av brota kan bli.

I varselet om tilsyn er det informert om at vi i dette tilsynet har vektlagt tal frå Elevundersøkinga til Utdanningsdirektoratet. Vi har òg lagt vekt på resultat på nasjonale prøver skuleåret 2021-2022 og skulebidragsindikatoren for skulen skuleåra 2019-2020 og 2020-2021. Vi har elles vektlagt vår erfaring som handhevingsinstans for skulemiljøsaker i grunnopplæringa.

Tema for tilsynet er om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen og skuleeigar oppfyller plikta til å varsle, undersøkje og setje inn tiltak der det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen, jf. opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova § 25-1. Med å sikre meiner vi kravet i kommunelova § 25-1 til at internkontrollen skal vere systematisk og tilpassa verksemda sin størrelse, eigenart og risikoforhold slik at kommunen oppfyller krava i regelverket.

Vi har ikkje sett på korleis de oppfyller andre krav i regelverket.

I denne rapporten presenterer vi våre vurderingar og konklusjonar.

Vi har funne at kommunen ikkje følgjer regelverket på alle område, og pålegg difor retting. Pålegga går fram av punkt 6 i denne rapporten. Vi gir pålegga til kommunen som har det overordna ansvaret for at krava i opplæringslova med forskrifter blir oppfylte, jf. opplæringslova § 13-10.

2 Plikta til å varsle

2.1 Rettslege krav

Retten til eit trygt og godt skulemiljø

Alle elevar i grunnskulen og i vidaregåande opplæring har rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring, jf. opplæringslova §§ 9 A-1 og 9 A-2. Retten er individuell, og det er eleven si subjektive oppleving som avgjer om skulemiljøet er trygt og godt.

For å sikre retten til eit trygt og godt skulemiljø, har skulen ei aktivitetsplikt etter opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5. Aktivitetsplikta inneheld fem delplikter, som er plikta til å følgje med, gripe inn, varsle, undersøkje og setje inn tiltak. I dette tilsynet skal vi undersøkje om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen og skuleeigar varslar, undersøkjer og set inn tiltak dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen. Vidare kontrollerer vi om kommunen sikrar at saka blir undersøkt ved mistanke om eller kjennskap til at det er ein i leiinga ved skulen som står bak krenkinga.

I tilsynet er det eit gjennomgåande tema om skulen og skuleeigar har vurdert omsynet til barnet sitt beste. Skulen skal vidare sørgje for at involverte elevar blir høyrde.

Skulen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikta. Dette er òg eit gjennomgåande tema i tilsynet. I tillegg må skulen eller skuleeigar lage ein skriftleg plan når det blir sett inn tiltak i ei sak.

For at aktivitetsplikta skal vere oppfylt, må skulen gjere det som det er rimeleg å forvente gjennom heile saksforløpet.

Plikta til å varsle

Alle som arbeider på skulen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, jf. opplæringslova § 9 A-4 andre ledd. Tidspunktet for når rektor skal bli varsla, må ein vurdere konkret i den enkelte saka. Barnet sitt beste vil vere eit grunnleggjande omsyn i denne vurderinga. Rektor skal varsle skuleeigar i alvorlege tilfelle.

Dersom ein som arbeider på skulen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skulen, krenkjer ein elev, skal vedkomande straks varsle rektor, jf. opplæringslova § 9 A-5. I tillegg skal rektor varsle skuleeigar. Dersom mistanken eller kjennskapen gjeld ein i leiinga på skulen, skal den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga, straks varsle skuleeigar direkte, jf. opplæringslova § 9 A-5.

Det bli ikkje stilt noko formkrav til varsla. Alle som arbeider på skulen, må kjenne til korleis og når varsling skal skje.

2.2 Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

Varslar alle som arbeider på skulen, ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen?

Våre observasjonar

Skulen har sendt inn Kvam herad si rutine *Trygt og godt skulemiljø, § 9 A Aktivitetsplikt*, sist endra 22. september 2022. Det ligg til rutinen at den skal gjerast kjend for alle som arbeider på skulane og skal sikre at dei er kjende med dei ulike delpliktene skulen har. Rutinedokumentet viser ei eiga skriftleg rutine for skjerpa aktivitetsplikt, i tilfelle der vaksne kan ha krenka ein elev. I slike tilfelle skal den tilsette straks og seinast innan arbeidsdagens slutt varsle rektor.

Rutinen seier at all mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen skal varslast til rektor. Om rektor ikkje er til stades, må avdelingsleiar få meldinga, står det. Tilsette skal nytte skjema *Varsel § 9A* som dei finn i kommunens kvalitetssystem Compilo. Det går fram av skjemaet at det skal fyllast ut og leverast til skuleleiinga, enten ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit godt skulemiljø, eller dersom eleven eller foreldra ber om tiltak. Varslingsskjemaet skal òg nyttast dersom ein har mistanke eller kjennskap til at ein vaksen på skulen kan ha krenka ein elev.

Rektor har i oppgåve å halvårleg gje informasjon om aktivitetsplikta til tilsette og vidare drøfte i personalet kva plikta inneber. Dette går fram av handlingsplanen som vart utarbeidd av Oppvekst stab i etterkant av ein forvaltningsrevisjon i 2019. Det vert òg stadfesta i intervju med tilsette at skulen sine rutinar i samband med skulemiljøarbeidet har vore tema på tysdagsmøta, der alle lærarane er samla.

På spørsmål om alle som arbeider på skulen varslar til rektor, svarar rektor nei i eigenvurderinga. Han skriv at assistentar og fagarbeidarar gjerne melder frå til kontaktlærarar. Rektor skriv vidare at skulen generelt får få varslingar og at det i all hovudsak er foreldre som melder i frå, gjerne via kontaktlærar. Rektor utdjupar dette i intervju:

Me har brukt mykje tid på å fortelje om pliktene våre, og at når ein ser noko og får ein dårleg følelse, så varslar ein rektor. Men ting kjem likevel via foreldre, til kontaktlærar og så til meg. Det er det typiske. No når me har dette tilsynet har me snakka litt med assistentane, og dei vil gjerne først diskutere med kontaktlærar, i staden for å varsle direkte til meg. Så da kan det vere at eit varsel som burde ha komme ikkje kjem.

Eg tenker at eg burde fått litt fleire varsel, så eg har problematisert det.

(...)

Eg har fått litt forklaringar på det, dei jobbar med det og tenker at dei ordnar det på sitt nivå, i dialog med foreldra.

I intervju med tilsette kjem det fram at dei er kjende med at dei har rutinar for å varsle til rektor. Det varierer likevel kor godt kjende dei er med rutinane. Ein av dei tilsette fortel at hen først

høyrdde om at ein skulle varsle direkte til rektor dei siste dagane. Ein anna tilsett forklarar at hen ikkje er trygg på kva som er skulen sin framgangsmåte for varsling i skulemiljøsaker.

Ein lærar fortel følgjande:

Eg har hatt ei slik sak, og rutinen vart kjend når mora tok kontakt med meg. Men me har vel vore gjennom det på møta òg. Mora tok kontakt i vår, men det roa seg og mora roa seg. Ho var trygga i at ungen hadde det godt. Men så tok ho det opp igjen, og da spurte eg om ho ville at det skulle vere ei sak. Eg tenkte me kunne oppretta sak, slik at me gjer det synleg for alle kva me gjer. Og det ville ho, ho ville at me skulle gå litt meir i djupna på det.

Når vi spør dei tilsette kva det betyr for dei å varsle ved mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt, seier fleire at dette handlar om ei kjensle av at noko ikkje stemmer. Nokre tilsette fortel vidare at viss dei går inn i ein situasjon og eleven seier at det er eit eingongstilfelle, så gjer dei ikkje noko meir. Andre fortel at dei ikkje varslar om det berre er noko som dukkar opp. Dei prøver gjerne å undersøke litt, både gjennom elevsamtale og utviklingssamtale. Der kan det kome opp informasjon som kan stadfeste ein mistanke. Nokre av lærarane diskuterer det med avdelingsleiar, før dei eventuelt går til rektor og varslar om det er noko alvorleg.

Ein lærar fortel at nokre tilfelle kan vere enkle og openberre. Men i tilfelle der elevar «tek til å ikkje fungere» er det meir uklårt:

Då tenker eg at ein må snakka med foreldra først, og så kanskje varsla. Det er ganske flytande. Viss det fortset er det sjølvstakt varsel.

Det er ein elev no som eg har tenkt mykje på, at no skal eg sikkert snakke med rektor. Eg har sett at eleven går ein del åleine, og [hen] har fylt inn i eit skjema at [hen] ikkje har nokon å vere med. (...) Men eg har ikkje komen så lang at eg har snakka med rektor om det.

Det kjem fram døme i intervju om at tilsette varslar rektor rett etter at dei er kontakta av føresett, men at det er vanskelegare å vite kor raskt ein skal varsle rektor når den tilsette sjølv har fått mistanke.

Men sjølvstakt, viss det er noko som er meir alvorleg og kjem meir brått på, er det ikkje noko tvil om at ein tek det så raskt ein kan.

Når vi spør rektor om dei har arbeidd på skulen med kva som kan vere teikn på særskilt sårbarheit hos elevar, viser rektor til at det har vore drøftingsoppgåver i samband med gjennomføring av Utdanningsdirektoratet si modulbaserte kompetansepakke om trygt og godt skulemiljø. Personalet har gjennomført modulane, men dei har nok ikkje hatt ein spiral der dei har teke dette opp igjen i etterkant.

Både rektor og tilsette viser til lagmøta som arena for å ta opp skulemiljøtema, elevar dei er uroa for og om det er nokon dei tenkjer dei må følgje med på. Men ein tilsett forklarar òg at med mange års praksis i frå arbeid med barn, så lærer ein godt å lese barn:

Dette er praktisk yrkesteori, som ein har med seg.

Fagarbeidarane forklarar at dei har 25 minuttar assistentmøte kvar veke, der rutinar og skulemiljø kan vere tema. Dei kan òg få informasjon dersom dei er konkret involvert i arbeidet med ein elev, men kva informasjon dei får er litt avhengig av trinn og lærar.

På spørsmål om dei har arbeidd på skulen med kva det vil seie at ein vaksen krenkjer ein elev seier fleire at dei tilsette at dei har snakka om det på skulen. Nokre viser til at dette har kome opp som ein del av modulopplæringa om trygt og godt skulemiljø, andre forklarar at det var kanskje mest når dei gjennomførte eigenvurderinga i samband med tilsynet, at dette vart snakka om.

Det kjem likevel ikkje fram at dei på skulen har gjeve eit meir konkret innhald til kva det vil seie at ein vaksen krenkjer ein elev. Ein av dei tilsette seier:

Eg syns ein kunne ha vore enda tydelegare på det. Ein snakkar forskjellig til barn. Eg syns dette kunne vore fokusert mykje meir på, kva vil det sei å krenke barn. (...)

Eg tør ikkje å sei noko til ein kollega, viss det er noko som kanskje ikkje var så lurt sagt. Me har veldig kjekke kollegaer her, men av og til så høyrer ein noko som kanskje ikkje er så lurt. Det kan vera ein sjølv òg. Så dette kunne ein kanskje ha fokusert meir på.

Våre vurderingar

For at dei som arbeider på skulen skal kunne varsle i samsvar med reglane i opplæringslova, må det vere tilstrekkeleg klart når plikta til å varsle til rektor vert utløyst.

Dei tilsette har fått informasjon om varslingsplikta i skulemiljøsaker. Skulen sin framgangsmåte er at dei skal varsle rektor når dei har ei kjensle i magen om at noko ikkje stemmer. Dette resulterer etter vår vurdering i at det blir subjektivt og individuelt opp til den tilsette å vurdere når varslingsplikta er utløyst. Ein konsekvens av dette kan vere at det blir tilfeldig kva saker som blir varsla til rektor og ikkje.

Vi kan ikkje sjå at det er etablert ei felles forståing av kva det seie å ha mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen, eller at ein tilsett på skulen har krenka ein elev. Intervju med tilsette viser også at det er variasjon når det gjeld kjennskapen kva som er innhaldet i skulen sine varslingsrutinar og når tilsette melder til rektor.

Vi er usikre på om alle tilsette varslar om alle utfordringar som har vara over tid. Det må vere ein nedre terskel for kva tilsette skal behøve å varsle om til rektor, men vi kan ikkje sjå at rektor har etablert kor denne terskelen går.

Dette gjer at det langt på veg blir opp til den enkelte tilsette om det skal varslast til rektor. Dette utgjer ein risiko for at det ikkje blir varsla i alle saker.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Varslar rektor til skuleeigar i alvorlege tilfelle og ved mistanke om eller kjennskap til at ein som arbeider på skulen, har krenka en elev?

Våre observasjonar

I den kommunale rutinen som gjeld arbeidet med aktivitetsplikta i skulane står det at i alvorlege tilfelle skal rektor varsle skuleeigar same dag. Kva som er alvorlege tilfelle må vurderast i kvar enkelt situasjon, men døme kan vere valdelege krenkingar, når fleire elevar krenkjer enkeltelev eller i tilfelle der skulen ikkje har løyst saka trass i ulike tiltak over tid. Skuleeigar skal varslast i tilfelle der det er krenkingar og /eller digital mobbing på tvers av skular. Det skal vere tett dialog mellom skuleleiar og skuleeigar, står det.

I den kommunale rutinen som gjeld når elevar vert krenkja av vaksne står det at dersom ein som arbeider på skulen får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skulen utset ein elev for mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skuleeigar per telefon. Det må vurderast ut frå alvoret i saka kor raskt det skal varslast, men seinast innan arbeidsdagens slutt. Den som varslar skal nytte skjema for varsel etter § 9 A-5 i opplæringslova.

Dersom det er ein i skuleleiinga som står bak krenkinga, skal skuleeigar varslast direkte av den som fekk slik mistanke eller kjennskap snarast og seinast innan arbeidsdagens slutt, står det.

Skuleeigar opplyser at skulane skal rapportere på tal aktivitetsplanar kvartalsvis. Rapporteringa skjer i eit eige skjema på Teams. I september 2023 endra skuleeigar skjemaet som følgje av at det ikkje gav eit heilskapleg nok bilete. I skuleeigar si eigenvurdering kjem det fram at dei hadde diskusjonar på rektormøte om kva som var ei alvorleg sak. Dei har no limt inn Utdanningsdirektoratet si forklaring på kva som er alvorlege saker som hjelpetekst i rapporteringsskjemaet. Her står det mellom anna at døme på ei alvorleg sak kan vere krenkingar som har gått føre seg over lang tid, utan at skulen har klart å løyse saka.

Fleire av dei føresette vi har snakka med fortel om saker som har vara over lang tid.

Rektor opplyser i intervju at dei har hatt berre ei alvorleg skulemiljøsak ved skulen. I samband med evaluering av tal frå Elevundersøkinga varsla rektor til skuleeigar om at han fann elevresultata kring mobbing urovekkande.

Rektor kan ikkje hugse å ha vore med på diskusjonar om kva som skal vurderast som ei alvorleg sak i rektormøte.

Rektor fortel i intervju at han har varsla til skuleeigar om krenking frå ein vaksen ein gong.

Våre vurderingar

Rektor skal varsle skuleeigar om alvorlege tilfelle. Kva som er eit alvorleg tilfelle, vil avhenge av ei skjønsvurdering. Formålet med varslinga er å gjere skuleeigaren kjend med saka slik at skuleeigaren kan involvere seg i korleis skulen skal løyse saka.

Skuleeigar viser til at dei i samråd med rektorane har justert dei kvartalsvise rapporteringsskjemaa, fordi det kom fram på rektormøte at skulane hadde ulike syn på kva som er alvorlege saker. I dag går det fram av skjema for rapportering frå rektor til skuleeigar at rektor skal varsle om alvorlege saker, og at saker som har gått føre seg over lang tid kan vere ei alvorleg sak. Rektor seier i intervju at dei berre har hatt ei alvorleg sak på skulen, medan fleire føresette gir uttrykk for at dei har hatt saker som har gått føre seg over lang tid. Dette tilseier at kommunen sin definisjon av kva som er ei alvorleg sak ikkje fullt ut er implementert på skulen. Det at rektoren vi snakka med ikkje kunne stadfeste at han hadde delteke i refleksjonar kring kva som er alvorlege saker, underbygger dette.

Vi forstår rektor sine uttaler i intervju slik at det langt på veg er subjektivt opp til rektor kva som er krenking frå ein som arbeider på skulen, og kva som er ei alvorleg sak. Vi har tidlegare vist til at vi ikkje kan sjå at det er etablert ei felles forståing på av kva det vil seie at ein tilsett har krenka ein elev.

Etter ei samla vurdering kjem vi til at det i dag er risiko for at alvorlege saker ikkje alltid blir varsla til skuleeigar, fordi det ikkje er sannsynleggjort at det er etablert ei felles forståing for kva som er å sjå på som ei alvorleg sak eller krenking frå ein som arbeider på skulen.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Varslar alle som arbeider på skulen i tide, avhengig av situasjonens alvorsgrad?

Våre observasjonar

I eigenvurderingane skriv dei tilsette om ulike måtar dei går fram på når dei har mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det bra på skulen. Assistentane skriv at dei alltid varslar kontaktlæraren først og at kontaktlæraren eventuelt varslar vidare til rektor.

Ei lærargruppe svarar nei på om dei varslar i tide avhengig av situasjonens alvorsgrad. Om det er ein elev dei er kontaktlærar for, tek dei kontakt med heimen og gjer undersøkingar først. Om dei ikkje kjenner eleven så godt, snakkar dei med lærarane til eleven.

Ei anna lærargruppe skriv at dei varslar så snart som saka tilseier. Dei viser til at i mindre alvorlege saker og med elevar dei ikkje kjenner, vil dei gjerne diskutere saka med eleven sin kontaktlærar først. I alvorlege saker vil dei varsle rektor først.

Rektor viser til at han har varsla om mistanke om krenking ein gong, og at han ville ha gjort dette igjen.

På spørsmål om kor raskt dei skal varsle rektor forklarar nokre lærarar at det vil vel kanskje variera.

Det kjem fram døme i intervju om at tilsette varslar rektor rett etter at dei er kontakta av føresett, men at det er vanskelegare å vite kor raskt ein skal varsle rektor når den tilsette sjølv har fått mistanke.

Det er veldig enkelt i saker der foreldra sjølv tek kontakt. Og da er foreldra ganske fortvila, for da har dei venta ein del før dei tek kontakt. Men så har ein dei sakene slik som [eleven] eg snakka om i stad, der har eg prøvd litt småtiltak, og håpar det går seg til, og da har det gjerne gått litt lenger tid.

Vi har tidlegare vist til at det ikkje er etablert ei felles forståing av kva det seie å ha mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen, eller at ein tilsett på skulen har krenka ein elev. Intervju med tilsette viser også at det er variasjon når det gjeld kjennskapen kva som er innhaldet i skulen sine varslingsrutinar og når tilsette melder til rektor.

Våre vurderingar

Gjennom samtalar med foreldre, gjennomgang av innsendte saker og intervju med tilsette ser vi at nokre lærarar gjer grep i opplæringa og «småtiltak» i skulekvardagen, før dei eventuelt varslar rektor. Det kjem òg fram døme på at lærarar har varsla rektor straks når dei sjølv syns ei sak var alvorleg. I sakene som er sendt inn ser vi døme på at lærarane varslar med ein gong når foreldra ber om det.

Vi har tidlegare vist til at det ikkje er etablert ei felles forståing for kva det vil seie å ha mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen, eller at ein tilsett på skulen kan ha krenka ein elev. Vi har òg vist til at rektor har problematisert at det kjem få varslingar direkte frå tilsette. I intervju seier fleire tilsette at det er vanskeleg å avgjere kor raskt dei skal varsle når dei sjølv får ein mistanke om at ein elev ikkje har det bra på skulen. Nokre viser til døme på at foreldra avgjer om det skal varslast eller ikkje. Den manglande felles forståinga får difor konsekvensar for kor raskt ulike saker blir varsla.

Vi kan ikkje sjå at det er ein klår, innarbeidd og felles framgangsmåte på skulen som sikrar at dei tilsette varslar rektor i tide avhengig av situasjonens alvorsgrad.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Dokumenterer skulen kva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikta?

Våre observasjonar

Det er føringar i skulens rutinar om at tilsette skal nytte varslingsskjema når dei varslar til rektor eller skuleeigar. Når rektor er varsla skal han sende brev til foreldra om at skulen har motteke meldinga. Kommunen har laga eigen brevmal som skal nyttast.

I tillegg til Kvam herad si rutine *Trygt og godt skulemiljø, § 9 A Aktivitetsplikt* er det laga eit skjema som skal sikre rektor kontroll med at framgangsmåtane i arbeider med ei skulemiljøsak blir følgt; *Internkontroll av saker som gjeld § 9A – for skuleleiinga*. Her står det mellom anna at saksgangen startar ved at rektor vert varsla via varslings skjema.

I intervju med tilsette blir det forklart at dei i liten grad har kjennskap til eit konkret varslings skjema. Dei varslar rektor munnleg, og så fyller han ut skjema.

Nokre lærarar fortel at dei dokumenterer i ein hendingslogg at dei har varsla rektor.

Rektor opplyser i intervju at han sender eit varsel til foreldra om at han har fått melding som gjeld skulemiljøet til eleven.

Ei gjennomgang av skulemiljøsakene som skulen har arbeidd med siste skuleår viser at rektor i nær alle sakene har sendt ut brev til foreldre om at skulen har motteke varsel, at saka vil bli undersøkt og at kontaktlærar vil halde kontakt med heimen.

Våre vurderingar

Skulen har plikt til å dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikta i den enkelte saka. Skulen kan sjølv avgjere kva som skal dokumenterast og korleis, men dokumentasjonen må vere skriftleg og tilpassa formålet.

Etter ei samla vurdering finn vi at skulen dokumenterer tilfelle der tilsette varslar rektor om ei skulemiljøsak.

Konklusjon

Krava i regelverket er oppfylt.

3 Plikta til å undersøke

3.1 Rettslege krav

Plikta til å undersøkje saka

Skulen skal snarast undersøkje saka ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, jf. opplæringslova § 9 A-4 tredje ledd. Dersom saka gjeld krenking frå ein som arbeider på skulen, skal undersøkingane bli sette i verk straks, jf. opplæringslova § 9 A-5. Kven på skulen som skal undersøkje saka på vegner av skulen, må skulen fastsetje konkret.

Dersom det er ein i leiinga ved skulen som står bak krenkinga, skal skuleeigar sørge for at undersøkingane blir sette i gang straks, jf. opplæringslova § 9 A-5.

Undersøkinga skal ha som formål å få fram fakta om ein situasjon, bakgrunnen for elevane si oppleving og kva for forhold i omgjevnadene til eleven som påverkar korleis eleven opplever skulemiljøet. Skulen skal gjere dei undersøkingane som etter ein fagleg standard er rimeleg å

forvente i den enkelte saka. For å kunne setje inn tiltak til barnet sitt beste i ein konkret situasjon, må skulen gjere nødvendige undersøkingar.

Alle barn har rett til å bli høyrde i saker som vedkjem dei, jf. Grunnlova § 104 og barnekonvensjonen art. 12. Eleven har rett til å bli høyrd i skulemiljøsaker, jf. opplæringslova § 9 A-4 femte ledd. Skulen og skuleeigar må oppfylle elevane sin rett til å bli høyrde for å oppfylle undersøkingsplikta. Dette omfattar ikkje berre den eleven som skulen mistenkjer eller kjenner til at ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, men òg andre elevar som er direkte påverka eller involverte i saka.

Kor raskt ein skal undersøkje saka, må vurderast opp mot kva som etter ei fagleg vurdering er rimeleg å forvente. Her er omsynet til barnet sitt beste eit viktig moment. Når det er mistanke om eller kjennskap til at ein som arbeider på skulen, krenkjer, blir det stilt særleg skjerpa krav til framdrift i saka. Skulen og skuleeigar må undersøkje effektivt og så raskt som mogleg.

3.2 Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

Undersøker skulen saka så raskt som saka tilseier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø?

Våre observasjonar

I rutinen *Trygt og godt skulemiljø*, § 9 A Aktivitetsplikt, står det skulen skal undersøke saka omgåande.

Kommunen har i dag eit skjema som rektor skal nytte for å ha kontroll i samband med saksgangen i skulemiljøsaker. I skjemaet står det mellom anna at dersom undersøkingar syner at det er behov for å setje inn tiltak skal dette dokumenterast i del 3 i Aktivitetsplanen fire dagar etter at rektor har motteke varslings-skjema. Det kjem fram i intervju med rektor at han ikkje var klar over at skjemaet fantes før det vart kjend i samband med tilsynet.

Rektor skriv i eigenvurderinga at:

Det ligg i skjemaet at undersøking vert gjort innan få dagar. Eg ser likevel at i nokre saker er ikkje undersøkinga skrive inn i tenkt skjema. Eg ser også at nokre lærarar har undersøkt saka lenge utan at det er laga aktivitetsplan.

Skjema som ligg som dokumentasjon seier at innan 4 dagar skal me ha undersøkt slik at me har grunnlag for å avgjera om det skal lagast aktivitetsplan eller ikkje. Dette må me formidla tydlegare til lærarane som gjerne gjer undersøkingane.

I eigenvurderingane svarar dei tilsette ja på spørsmålet om dei undersøker saka så raskt som saka tilseier. Dei viser til at dei har verktøy som Aude øy og Innblikk, eller kan observere og snakke med eleven.

Det kjem fram i intervju med tilsette at dei på skulen i liten grad har snakka om kva som avgjer om ei sak er ei skulemiljøsak og nokre tilsette eksemplifiserer undersøking med å følge med i friminutt og i elev- og utviklingssamtale for å sjå om dei får samanfallande informasjon over tid.

I samtale med fleire av dei føresette blir det fortalt at det var eit langt tidsrom frå dei tok opp uro kring elevens skulemiljø til at skulen undersøkte forhold som ei skulemiljøsak.

Ein gjennomgang av dei innsendte elevsakene viser at i nokre saker følgjer tilsette med på eleven sitt skulemiljø lenge før dei varslar.

Våre vurderingar

Ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og god skulemiljø, skal skulen snarast undersøke saka.

Det ligg føre fleire skjema og skriftelege rutinar som skal sikre at skulen undersøker saker raskt.

Vi har tidlegare vist til at skulen ikkje har etablert ei felles forståing for kva det vil seie å ha mistanke om at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Vi vurderer at dette får betydning for kor raskt sakene blir undersøkt.

Eigenvurderingar, innsendte saker, intervju med tilsette og samtalar med føresette viser at tilsette kan ha mistanke over tid og observere skulemiljøet til elevar. Dette arbeidet blir gjort utan at forhold blir sett på som ei skulemiljøsak og undersøkt slik rutineane seier.

Etter ei samla vurdering finn vi at skulen ikkje alltid undersøker skulen saka så raskt som saka tilseier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Undersøker skulen/skuleeigar saka straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev blir krenka av ein som arbeider på skulen?

Våre observasjonar

Kommunen har ei eiga rutine som gjeld situasjonar der elevar kan ha blitt krenka av vaksne som arbeider på skulen. Her står det at undersøkingar etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal settast i verk straks.

Leiar for skule viser i eigenvurderinga til denne rutinen og skriv at per i dag har ikkje skuleeigar kjennskap til mistanke om krenking frå ein i skuleleiinga, men at undersøkingar ville bli sett i verk med ein gong.

Vi har tidlegare vist til at tilsette kunne tenke seg at dei i større grad arbeide fram ei kollektiv forståing av krenkingsomgrepet på skulen. I intervju med tilsette kjem det fram at det av og til

oppstår situasjonar der dei tenkjer at det kan ha blitt sagt «noko dumt» , og at det er behov for å avklare kva det vil seie å bli krenka av ein vaksen på skulen.

Rektor fortel i intervju at han tok ein prat med ein tilsett etter melding frå elevar om den tilsette sin måte å vere på i opplæringa.

Våre vurderingar

Det har vore få tilfelle av krenking frå ein vaksen på skulen. Kommunen har laga ei eiga rutine for slike tilfelle, og denne er kjent og forstått blant dei vi har snakka med. Vi finn det difor sannsynleggjort at tilsette ville ha undersøkt i tråd med rutinen.

Konklusjon

Krava i regelverket er oppfylt.

Gjennomfører skulen/skuleeigar dei undersøkingar som ein ut frå ein fagleg standard med rimelegheit kan forvente?

Våre observasjonar

Skuleeigar skriv at dei har sett at dei tidlegare ikkje hadde nok systematiske undersøkingar på eit førebyggjande plan og når det vart avdekt mobbing. Dei har difor etablert stillingar som miljørettleiarar ved skulane og laga plan for førebyggjande miljøundersøkingar på 1.-10. trinn frå hausten 2023. Undersøkingane skal gjennomførast halvårleg og analysar skal gjerast i trinnmøte. Rektor skal rapportere til skuleeigar i det påfølgande rektormøte. Det er vidare laga opplegg for undersøkingar som tilsette kan nytte ved funn om mobbing eller utanforskap, og ei verktøykasse for observasjon i ulike situasjonar. Planar, ulike undersøkingar og observasjonsskjema ligg tilgjengeleg for alle tilsette i Compilo.

Rektor peikar i intervju på at innføringa av miljørettleiarar har som føremål å styrke kartlegginga av skulemiljøet og opplæringa av dei tilsette. Dei seier at dei har innført planen med kva undersøkingar som skal gjennomførast på ulike trinn, men at alt nytt tek tid før det blir implementert.

I intervju med tilsette kjem det fram at det varierer kor mykje dei er inne i Compilo. Nokre opplever at det er vanskeleg å finne fram i systemet. Framgangsmåten er at dei ofte går til leiinga for å få hjelp til å finne dokument.

I rutinen *Trygt og godt skulemiljø, § 9 A Aktivitetsplikt*, står det om korleis skulen kan undersøke saka etter at rektor er varsla. Samtale, sosiogram, observasjon og kartleggingsverktøy som Aude øy og Innblikk bli nemnd. Det ligg inne tips til samtalen og det går fram at når undersøkingane er gjennomførte må skulen vurdere funna.

I brevet som rektor til vanleg sender til heimen med informasjon om at skulen har motteke eit varsel, står det at skulen vil undersøke saka og at ein lærar vil halde kontakt med heimen.

Rektor skriv i eigenvurderinga at undersøkingar som vert gjort etter at rektor er varsla, er med på å avgjere om det skal lagast ein aktivitetsplan. Det er som regel lærarar som undersøker sakene. Dersom skulen lagar aktivitetsplan, undersøker skulen saka meir for at tiltaka skal vere eigna.

Rektor skriv vidare

Undersøking som skal til for å laga ein presis og eigna aktivitetsplan har ikkje alltid vore grundig nok på vår skule. Tidlegare har me laga tiltak utan grundige nok undersøkingar (me ville hjelpe raskt). Dette har endra seg no etter at me har hatt meir fokus på undersøking. Det har vore eit meir ytre trykk på arbeidet kring § 9A saker.

I samtalar med føresette kjem det fram at dei har hatt kontakt med skulen over tid om eleven sine utfordringar i skulekvardagen. Då observerte skulen og prøvde ulike tiltak utan at det vart behandla som ei skulemiljøsak. Fleire føresette fortel at dei må stå på overfor skulen for at skulen skal undersøke saka tilstrekkeleg, slik at undersøkingane kan gi grunnlag for gode tiltak.

I intervju med rektor stadfestar han at undersøkingane kjem i to trinn, men at den kommunale rutinen ikkje tek høgde for denne måten å gjennomføre undersøkingane på. På spørsmål om kva rolle rektor har i fasen med å sjå på kva undersøkingane har vist samla, får vi opplyst at hans rolle har vore å instruere tilsette i kva dei skal sjå etter når dei skal observere.

Når det gjeld høyring av elevar i samband med undersøking av saka, viser rektor til at samtale med elevar som regel vert gjennomført i første fase av undersøkinga.

Skuleeigar skriv i eigenvurderinga:

I rutinane står det at eleven skal høyrast, men ikkje spesifisert at alle involverte elevar skal høyrast. Men dette er innarbeidd praksis på alle nivå i organisasjonen, også skuleeigar. Skuleeigar ser at rutinen bør endrast for å tydeleggjera dette. I rutinane har rektor ei sjekkliste (internkontroll om saker som gjeld §9A for skuleleiinga). Denne ser skuleeigar at me må utbetra slik at me sjekkar ut alle deler av aktivitetsplikta, og i tillegg ha stikkprøvar for å sjå om denne vert følgt.

Når det gjeld høyring av elevar i samband med undersøking av saka viser rektor til at samtale med elevar som regel vert gjennomført i første fase av undersøkinga.

Våre vurderingar

Å gjere grundige undersøkingar er viktig for å få nok kunnskap til å velje dei rette tiltaka.

Kommunen er i ferd med å etablere førebyggjande undersøkingar kring elevane sitt klassemiljø og relasjonar på alle steg i skulane. I dag er nokre av undersøkingane i bruk i samband med enkeltsaker. Dersom skulen har gjennomført generelle undersøkingar på klassenivå nyleg, brukar skulen denne informasjon i enkeltsaker.

Rektor vektlegg både det at kommunen dei siste åra har tilsett miljørettliarar ved skulane og laga ein bank for ulike undersøking- og observasjonsteknikkar. Vidare at årshjulet for

undersøkingar på alle årsteg vil vere til hjelp i å undersøke elevmiljøet på skulen. At tilsette har fått opplæring i gjennom Utdanningsdirektoratet sine kompetansepakkar og opplæring i «Snakke med barn» i regi av RVTS, blir òg trekt fram som ein styrke i å undersøke saka ut frå ein tilstrekkeleg fagleg standard.

Etter ei samla vurdering finn vi at kommunen og skulen er i ferd med å etablere eit heilskapleg system for å undersøke skulemiljøet på skulen generelt og i dei tilfella det er mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen. Då praksis på skulen ikkje samsvarar med kommunen sine nye framgangsmåtar, finn vi det likevel ikkje sannsynleggjort at krava i regelverket er oppfylt.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Dokumenterer skulen/skuleeigar kva som blir gjort for å oppfylle undersøkingsplikta?

Våre observasjonar

Skulen har to skjema som skal nyttast i samband med undersøkinga. Eitt skjema for å oppsummera, vurdere og dokumentera undersøkingar som skulen gjer etter å ha fått varsel om elev som ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. I eit anna skjema skal dei loggføre aktivitet i ei skulemiljøsak. Observasjonar og kartleggingar skal loggførast ved å føre opp dato, medan resultat skal først inn i skjema for undersøking.

Skuleeigar skriv i eigenvurderinga at dei ville brukt same skjema og rutinar som tilsette bruker i saker om skuleleiing krenkjer.

Rektor skriv i eigenvurderinga at lærarane i praksis har nytta loggen til å dokumentere undersøkingane.

Ei gjennomgang av sakene viser at dei tilsette på ulike måtar dokumenterer korleis dei har undersøkt i saka.

Kommunen har laga eit system for å behandle opplysningar og dokumentasjon som gjeld elevens skulemiljø i Teams. Dette skal gjere at det blir ei trygg deling av informasjon om den enkelte elev. Lærarar skal kunne skrive i det same dokumentet når det er under prosess. Dokument som er arkiverdige skal arkiverast i Acos websak når dei er ferdige og slettast frå teamet. Rector og avdelingsleiar skal vere eigar av teamet og lærarar skal vere brukarar av teamet.

Rector fortel i intervju at skulane har løfta fram at det var behov for eit digitalt system som var tilrettelagt for å arbeidet med skulemiljø saker.

Våre vurderingar

Skulen har plikt til å dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle undersøkingsplikta.

Skulen bestemmer sjølv kva dei skal dokumentere og korleis, men dokumentasjonen må vere skriftleg og tilpassa formålet.

Ein gjennomgang av innsendte saker viser at tilsette på ulike måtar skriftleggjer undersøkingar i sakene.

Konklusjon

Krava i regelverket er oppfylt.

4 Plikta til å sette inn tiltak

4.1 Rettslege krav

Plikta til å setje inn tiltak

Tiltak etter § 9 A-4

Når ein elev seier at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, eller undersøkingar viser dette, skal skulen så langt det finst eigna tiltak, sørge for at eleven får det trygt og godt igjen.

Kva for tiltak som er eigna, grunnar seg på faglege og konkrete vurderingar. Kva barnet meiner og omsynet til barnet sitt beste er viktige moment i denne vurderinga. Kva for tiltak som er eigna, må ein vurdere konkret, men kan vere retta både mot individnivå, gruppenivå og systemnivå.

Samla sett skal skulen gjennomføre dei tiltaka som det er rimeleg å forvente i den enkelte saka.

Kor raskt skulen må setje inn tiltak, må ein vurdere konkret i den enkelte saka. Barnet sitt beste vil vere eit grunnleggjande omsyn i denne vurderinga.

Plikta til å setje inn tiltak kviler på skulen. Kva for tilsette som faktisk skal gjennomføre eit tiltak i ei sak, må skulen fastsetje konkret.

Tiltak etter § 9 A-5

Dersom det er ein som arbeider på skulen som står bak krenkingane, skal tiltak bli sette i verk straks.

Dersom det er ein i leiinga ved skulen som står bak krenkinga, er det skuleeigar som har ansvaret for at det blir sett inn tiltak straks.

Dokumentasjonskrav

Skulen skal lage ein skriftleg plan når dei set i verk tiltak i ei sak. Dette følgjer av § 9 A-4 sjuande ledd. I planen skal det stå kva for problem tiltaka skal løyse, kva for tiltak skulen har planlagt, når ein skal gjennomføre tiltaka, kven som er ansvarleg for å gjennomføre tiltaka, og når ein skal evaluere tiltaka.

4.2 Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

Set skulen inn tiltak så raskt som saka tilseier, når ein elev seier at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, eller undersøkinga viser det?

Våre observasjonar

I eigenvurderinga skriv rektor at ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt, grip dei inn og undersøker. Etter ei undersøking vert det avgjort om det skal settast inn tiltak. I eldre saker hadde skulen ein større tendens til å setje inn tiltak utan fagleg grundig undersøking.

Rektor fortel i intervju at lærarar har forklart at dei prøver å løyse saker som oppstår på sitt nivå i dialog med foreldra.

Det kjem fram døme i intervju med tilsette at dei set inn tiltak løpande for å sjå om saka løyser seg:

Men så har ein dei sakene [...], der har eg prøvd litt småtiltak, og håpar det går seg til, og da har det gjerne gått litt lenger tid [før eg varslar rektor].

I samtale med foreldre kjem det fram at lærarar gjerne har brukt tid på observere og ha dialog med foreldre kring ulike tiltak i skulekvardagen.

Våre vurderingar

Skulen må setje inn tiltak så raskt som saka tilseier, når ein elev seier at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, eller undersøkingar viser det. Nokre gonger kan det vere nødvendig å setje inn tiltak akutt for å stoppe ein situasjon.

Sjølv om tilsette ikkje alltid varslar rektor ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og god på skulen, har tilsette på skulen ein praksis for å sette inn tiltak løpande i skulekvardagen.

Ettersom både eigenvurderingar, gjennomgang av saker og informasjon i intervju viser at skulen har praksis for å sette inn tiltak i saker, basert på kjennskap til at eleven ikkje har det bra på skulen, finn vi det sannsynleggjort at regelverket er oppfylt.

Konklusjon

Krava i regelverket er oppfylt.

Set skulen/skuleeigar inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev har blitt krenka av ein som arbeider på skulen, eller ein i skulen si leiing?

Våre observasjonar

Kommunen og skulen har rutinar for framgangsmåte dersom elevar blir krenka av vaksne som arbeider på skulen. Her går det fram at undersøking og tiltak etter opplæringslova § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk.

Skuleeigar viser til at dei ikkje har erfaring med at skuleleiinga krenkjer, men at dei ville ha handla i samsvar med rutinane.

Rektor stadfestar i eigenvurderinga at dei set inn tiltak straks.

Våre vurderingar

Kommunen har plikt til å sette inn tiltak straks dersom ein i skuleleiinga står bak krenkinga. Vidare har skulen har plikt til å setje inn tiltak straks dersom det er ein som arbeider på skulen, som står bak krenkinga.

Vi har ikkje fått tilsendt døme på at skulen har sett inn tiltak etter varsel om at ein som arbeider på skulen kan ha krenka ein elev. Men ettersom skulen og skuleeigar til vanleg set inn tiltak løpande finn vi det sannsynleggjort at skulen og skuleeigar ville sett inn tiltak straks.

Konklusjon

Krava i regelverket er oppfylt.

Vurderer skulen/skuleeigar konkret kva tiltak som er eigna?

Våre observasjonar

Rektor skriv i eigenvurderinga at modellen *Betre tverrfagleg innsats for barn og unge i Kvam* (BTI), undersøkingar og observasjonar er til hjelp når dei vurderer kva tiltak som er eigna. Rektor skriv at praksisen på skulen har utvikla seg positivt.

Skuleeigar skriv at tiltaka vert fagleg vurdert, nokre gonger av skulen sjølv, medan andre gonger er PPT, BUP, fagmiljø eller mobbeombod med i vurderingane. Det vert trekt fram at dei gongene det er utfordrande, er når fagmiljø/ kompetansemiljø, Statsforvaltar, skule og føresette har ulikt syn på kva som er eigna tiltak.

I eigenvurderinga og i intervju med skuleeigar kjem det fram døme på saker der tiltaka forutset at eleven kjem på skulen, når eitt av problema er at eleven ikkje er på skulen. Her kjem skuleeigar inn på manglande tillit og bruk av Læringsmiljøsentret.

I rutinen for arbeidet med aktivitetsplikta står det om kva undersøkingar skulen skal nytte og at når undersøkingane er gjennomførte må skulen vurdere funna.

Det går fram i skjemaet for rektor sin internkontroll med saksgangen i ei skulemiljøsak at det skal gjerast interne drøftingar av gjennomførte undersøkingar, informasjonen som kom fram og tiltak i aktivitetsplanen.

Når vi spør rektor i intervju om kva rolle han har i arbeidet med å sjå på kva undersøkingar samla har vist, viser han til at hans rolle er å instruere tilsette i kva dei skal sjå etter i ein observasjon.

I intervju med tilsette kjem det fram at miljørettleiar har vore til stor hjelp når det gjeld å systematisere kva «dei store undersøkingane» har vist. Andre tilsette fortel at dei er usikre på kven som har i oppgåve å analysere kva undersøkingane samla viser:

Eg er litt usikker. Men me ser vel på det først saman med avdelingsleiar, og så trur eg foreldra er med.

Ein lærar forklarar

Viss det har vore ein roleg periode, har eg i den eine saka mi blitt samd med foreldre om at me avslutta. Men i den saka var det ikkje aktivitetsplan, det var berre observasjonar oglogg.

Ein annan lærar forklarar

Viss foreldra ikkje vil at me skal avslutte, gjer me ikkje det. Av og til må me gjere undersøkingar for å trygge foreldra.

På spørsmål om skulen tok stilling til om tiltaka var eigna i skulemiljøsaka for eleven blir det av ein føresett fortalt:

I denne saka følte eg ikkje at skulen tok det på alvor, eller brydde seg om det. Dei gjorde ikkje noko særleg forarbeid, arbeid eller etterarbeid. Det var lite vilje til å endre på ting som tydelegvis ikkje funka.

Våre vurderingar

For at tiltaket skal vere eigna, må skuleeigar og skulen vurdere fagleg og konkret kva for tiltak de skal setje inn. Undersøkinga i saka vil vere eit viktig grunnlag, saman med omsynet til barnet sitt beste og retten til å bli høyrte.

Undersøkingane skal få fram korleis eleven opplever skulemiljøet, fakta om situasjonen, og forhold i skule- og klasse miljøet som påverkar korleis eleven opplever skulemiljøet. Å gjere grundige undersøkingar er viktig for å få nok kunnskap til å velje dei rette tiltaka. Mange saker gjeld elevar som er særskilt sårbare, og det er då særleg viktig at det blir sett inn tiltak som er forankra i grundige undersøkingar.

Ei god skildring av problema svarar på kvifor eleven ikkje har det trygt og godt på skulen og identifiserer kva som er dei oppretthaldande faktorane i miljøet rundt eleven. Utan ein konkret omtale av kva som er problema, er det vanskeleg å lage målretta tiltak og å evaluere om tiltaka har hatt effekt.

På bakgrunn av intervju vurderer vi at det er uklart kven som har i oppgave å analysere og avgjøre kva undersøkingane i sum viser. Det går ikkje tydeleg fram at det blir gjort ei samla vurdering av undersøkingane og kven som gjer ei slik vurdering. Det blir i praksis til vanleg gjort i møte mellom skuleleiinga, lærar og foreldre. I dette møtet blir det teke stilling til om det skal lagast ein aktivitetsplan.

Det ligg til ruinane at skulen skal nytte malen for aktivitetsplan som er henta frå Visma veilederen². I feltet for problemskildring står det at det skal fyllast inn det som den som har varsla saka har sagt. Vidare skal delmåla i aktivitetsplanen ta utgangspunkt i nøkkelord i denne problemskildringa. Desse formuleringane skapar etter vår vurdering ein risiko for at det ikkje blir ei samla vurdering av skulens undersøkingar som gjev retning til tiltaka, men det den som varslar har meldt inn.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Evaluerer skulen/skuleeigar tiltaka jamleg, og blir tiltaka endra ved behov?

Våre observasjonar

I utdrag frå referat frå rektormøte 8. februar 2023 står det at ein skule etterlyser ei linje nedst i malen for aktivitetsplan der det kan gå fram at saka er ferdig:

*Saknar ei linje nedst i aktivitetsplanen der det står **evaluering**, viser at saka er ferdig. Har planer som ikkje er lukka, bør evaluere og eventuelt avslutte.*

Skuleeigar skriv i eigenvurderinga at malen for aktivitetsplanen som skulen nyttar er revidert.

Ein av grunnane var at me såg at evaluering av tiltaka ikkje vart synlege nok, og at det var vanskeleg å halda oversikt over kva tiltak som framleig gjaldt, og kva som skulle vera med vidare etter evaluering. Det er difor bestemt at etter evaluering av gjeldande plan, vert det laga ny versjon av aktivitetsplan med gjeldande og nye tiltak, medan den førre versjonen vert arkivert.

I innsendte saker ser vi døme på ei sak frå hausten 2023 der det ikkje er nytta revidert mal for aktivitetsplan, som legg opp til at evalueringspunkt skal fyllast inn. Det står i skjema for undersøking at etter observasjonar har dei bestemt å lage ein aktivitetsplan. Den skal evaluerast etter haustferien. Det går fram av sakene elles at det er telefonsamtalar med heimen, eller kontakt undervegs i saker i samband med til dømes utviklingssamtalar.

Rektor skriv i eigenvurderinga at dersom det er laga aktivitetsplan i ei sak, blir det sett opp evalueringsmøte med føresette.

I intervju med lærarar blir det fortalt at det er vanskeleg å avgjøre når ei sak er avslutta:

² [Veilederen | Kompliserte regler. Enkelt fortalt - Visma](#)

Eg har hatt ei sak som har gått over tid, med [ein elev] som har hatt det vanskeleg, men så har det gått greitt ein periode. Så da er det ikkje så masse aktivitet i loggen, det ligg litt i dvale, og så må ein ta det opp igjen viss det skjer noko. Kor tid skal ein avslutta det? Så lenge me har «litt» tiltak, så er det ei sak.

I samtale med føresett kjem det fram at det ikkje var klart om dei hadde ein aktivitetsplan

Aktivitetsplanen er sett på pause, eller avslutta, eg veit ikkje heilt.

Våre vurderingar

Som ein del av tiltaksplikta skal skulen og skuleeigar følgje opp tiltaka, evaluere verknadene og eventuelt leggje til eller endre tiltaka dersom det er nødvendig for å gje eleven eit trygt og godt skulemiljø. Kor ofte ein skal evaluere tiltaka, må ein vurdere konkret i den enkelte sak, og det må gå fram av aktivitetsplanen. Plikta varar så lenge ein elev ikkje opplever å ha det trygt og godt på skulen.

Skulen har ikkje gjort evalueringar i saka frå hausten 2023. Det er ikkje klart for oss om dette er fordi dei bestemte framgangsmåtane ikkje er implementert, eller fordi saka ikkje har nådd evalueringsfasen enno.

Fleire av dei tilsette gir i intervju uttrykk for at det tidvis er uklart om ei sak er aktiv eller ikkje. Vi er difor usikre på om skulen har ein innarbeidd praksis for å systematisk evaluere tiltaka og endre dei ved behov. Det at saker blir liggande i dvale, kan føre til at tiltaka ikkje blir evaluert og endra i tråd med regelverket.

Sjølv om malen for aktivitetsplanen er revidert slik at den legg opp til at evaluering av tiltaka skal skrivast inn, kan vi ikkje sjå at dette er ein innarbeidd praksis på skulen.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Lagar skulen/skuleeigar ein skriftleg plan når dei set inn tiltak i ei sak, og inneheld den skriftlege planen minimumskrav til innhald?

Våre observasjonar

Det ligg til kommunen og skulen sine rutinar at det skal lagast ein aktivitetsplan som mellom anna skal vise kva tiltak som skal settast i verk. Malen «Aktivitetsplan § 9A», som ligg i Compilo, skal nyttast.

Skuleeigar skriv at dei ser at ikkje alle skular nyttar skjema og rutinar.

I sakene som skulen har sendt inn er det i nokre tilfelle laga aktivitetsplanar. I andre saker er det ikkje laga aktivitetsplanar.

I intervju med føresett kjem det fram at dei har opplevd at det er avhengig av den enkelte lærar om det blir laga ein aktivitetsplan eller ikkje.

Rektor skriv i eigenvurderinga at det ikkje er alltid skulen lagar aktivitetsplan i ei skulemiljøsak:

Me ser at det hjå oss er mange varsla saker som ikkje ender i ein aktivitetsplan. Når det ikkje er oppretta aktivitetsplan kan me ikkje alltid sjå at avgjersla om ein eventuell aktivitetsplan er gjort. Me ser og at i nokre saker burde det vore laga aktivitetsplan. Det verkar som om at nokre loggar har overteke for ein manglande aktivitetsplan. Me har fått nye rutinar slik at det no vert lettare å fylgja saksgangen og avdekka avvik. Me har fått eige sikkert team, der leiinga kan lettare fylgja med på utviklinga i kvar enkelt sak. Det vert då lettare å rettleia lærarane.

Rektor reflekterer kring eigen internkontroll og oppretting av aktivitetsplanar i intervju.

Gjeld dette min internkontroll på vår skule? Det er kanskje det vi har avdekka at eg ikkje heilt har klart. Eg har avdekka no, når eg har følgd ekstra godt med, at loggen held fram, men det kjem ikkje aktivitetsplan.

[...]

Det er ikkje foreldra som skal bestemme dette [om det skal lagast aktivitetsplan]. Ein kan fundere på om det er litt skremmande med ein aktivitetsplan. Eg synes dette er interessant, og trur at når vi snakkar om dette i personalet, så vil det skje [ei endring].

Våre vurderingar

Eigenvurderingar, innsendte saker og intervju viser at skulen ikkje alltid lagar aktivitetsplanar i skulemiljøsaker.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

5 Plikta til å ha ein internkontroll

5.1 Rettslege krav

Kommunen skal ha internkontroll med verksemda til administrasjonen for å sikre at lover og forskrifter bli følgde, jf. kommunelova § 25-1 første ledd. Kravet er eit viktig element i kommunen si leiging og styring. Rådmannen³ har ansvar for at kravet til internkontroll blir oppfylt, men kan delegere oppgåver knytte til internkontrollen. Rådmannen er likevel ansvarleg og må følgje opp at oppgåvene blir varetekne.

Kommunen skal gjennomføre risikovurderingar for å tilpasse omfanget av internkontrollen til dei områda der risikoen og behovet er størst. Område med stor risiko for regelverksbrot vil ofte

³ Etter kommunelova skal kommunar ha ein kommunedirektør som skal leie den samla administrasjonen i kommunen. I Kvam herad har den øvste leiaren av administrasjonen tittelen rådmann.

krevje betre styring og kontroll gjennom fleire tiltak, som for eksempel meir standardisering og tettare oppfølging, enn område der det sjeldan sviktar.

Krava til innhaldet i internkontrollen som går fram av § 25-1 tredje ledd bokstavane a-e, må sjåast i samanheng med første og andre ledd.

Kommunen skal omtale hovudoppgåver, mål og organisering, og gi oversikt over korleis dei har fordelt oppgåver og myndigheit. Ut frå risikoen skal kommunen vurdere kva for rutinar og prosedyrar som er nødvendige, og i kva for grad dei skal vere skriftlege. Kommunen skal gjere rutinane kjende og tilgjengelege for dei som treng å vite om dei. Kommunen må jamleg skaffe seg oversikt over område med risiko for avvik og setje inn tiltak for å førebyggje og hindre regelverksbrot. Kommunen må ha klare rapporteringslinjer, vurdere kva for område dei skal følgje med på, og korleis dei skal innhente informasjon eller bli informerte av skulen. Kommunen må handtere avvik på ein måte som sørgjer for at regelverksbrot både blir rapporterte og følgde opp. Kommunen skal dokumentere internkontrollen i den forma og det omfanget som er nødvendig. Dette må dei avgjere ut frå risikobiletet og formålet med internkontrollen. Kommunen skal halde seg jamleg orientert om tilstanden i skulen, evaluere og ved behov forbetre skriftlege prosedyrar og andre tiltak for internkontroll.

I tilsynet undersøker vi om kommunen sin internkontroll er tilpassa for å kunne førebyggje og hindre regelverksbrot etter § 25-1, og korleis leiinga følgjer opp og kontrollerer arbeidet med skulemiljøet. Kommunen må kunne gjere greie for korleis dei oppfyller kravet til internkontroll.

5.2 Kommunen sitt internkontrollsystem

Kommunen sitt delegeringsreglement kan lesast på kommunen si nettside. Det gjeld for perioden 2015-2019 og er per i dag til revidering⁴. Dokumentet viser til kommunelov av frå 1992 LOV-1992-09-25-107 § 39. Det står at innan 31. desember året etter at heradsstyret er konstituert, skal dei revidere delegeringsreglementet:

Sist vedteke reglement og eventuelle andre vedtak gjeld til nytt reglement er vedteke. Kvam heradsstyre gjev rådmannen fullmakt til å gjera redaksjonelle små endringar i delegeringsreglementet, fremja endringar grunna nytt lovverk eller endringar i lover som får konsekvens for delegeringsreglementet. Rådmannen får ansvar for å syta for at delegeringsreglementet til ei kvar tid er oppdatert.

Kommunelova vart endra i 2018, der ulike kapittel hadde ulike verknadstidspunkt. Den nye lova fekk eit nytt kapittel 25 om internkontroll som tok til å gjelde på opplæringsområdet 1. januar 2021. I forarbeida til lova sin § 25-1 står det Prp. 46 L (2017-2018) at

Bestemmelsen viderefører et krav om internkontroll, men har en ny og mer omfattende regulering enn dagens bestemmelse. De samlede kravene i bestemmelsen utgjør et minstekrav til hvordan kommunens internkontroll skal være.

⁴ Kommunen opplyser at reglementet som ligg ute på nettsida er til revidering og skal til politisk handsaming i nytt heradsstyre i november 2023.

Skuleeigar har sendt eit utklipp av korleis reglementet ser ut per i dag og der går det fram at § 25-1 i kommunelova er delegert frå heradsstyret til rådmannen⁵.

Opplæringslova § 9 A-4 og 9 A-5 er delegert frå heradsstyre, rådmann, oppvekstsjef, leiar for skule til rektor.

Vi får vidare opplyst at delegeringsreglementet inneheld ei skriftleggjinga av ansvar og oppgåver som inngår i leiarstillingane i organisasjonen. Oversikta er ikkje meint å vere uttømmende. Den inneheld ikkje ei skildring av arbeidet med internkontroll på skulesektoren.

Kommunen har sendt inn dokumentet *Overordna internkontroll i Kvam herad, januar 2023*. Innleiingsvis står det på side 3 at dokumentet er meint å gje eit oversyn over det overordna arbeidet med internkontroll i Kvam herad, og vidare at:

Anna tenestepesifikk dokumentasjon av internkontroll, vert utarbeidd på avdelingsnivå. All overordna og tenestepesifikk dokumentasjon skal enten liggja i kommunen sitt kvalitetssystem (Compilo), eller ha lenkje til eventuell anna programvare der dette ligg.

Kommunen sitt internkontrolldokument viser til gjeldande kommunelov og at internkontroll skal gje organisasjonen rimeleg tryggleik for at dei oppnår måla sine, sikrar ei effektiv drift og påliteleg rapportering og etterleving av lovar og reglar. Risiko- og sårbarheitsanalysar (ROS) skal inngå i det systematiske arbeidet til kommunen. ROS- analysar skal i størst mogleg grad gjerast i kvalitetssystemet til kommunen. Der er ein eigen ROS-modul som skal sikre ein stegvis systematikk i arbeidet.

Deloitte gjennomførte i 2019 ein forvaltningsrevisjon av mellom annan arbeidet med å sikre eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulane i Kvam herad. Prosjektet blei bestilt av kontrollutvalet i Kvam herad i 2019. Føremålet med forvaltningsrevisjonen var å undersøke om skuleeigar og den enkelte skule arbeidde systematisk for å sikre eit trygt og godt skulemiljø for elevane i grunnskulane i Kvam herad, samt om skulane hadde rutinar for å handtere og følgje opp tilfelle der elevar ikkje hadde eit trygt og godt skulemiljø i samsvar med krav i opplæringslova.

Revisjonen vurderte mellom anna at det var svakheiter i kommunen sitt forsvarlege system, ved at skuleeigar ikkje henta inn informasjon om praksisen på skulane tilstrekkeleg systematisk. Det vart peika på risiko for at skuleeigar ikkje fanga opp mangelfull etterleving av regelverket på skulane, og dermed heller ikkje sette inn tiltak for å sikre at skulane endrar praksisen sin.

Heradsstyret bad administrasjonen følgje opp tilrådingane i revisjonsrapporten⁶ gjennom å lage ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet. Kommunen har sendt inn handlingsplanen som vart utarbeidd og skriv at alle tilrådingane er følgt opp. Kommunen skriv at dette utgjer grunnlaget for rutinane og systemet kommunen har for arbeidet med eit trygt og godt skulemiljø for elevane per i dag.

⁵ Vi gjer merksam på at kommunedirektøren er gitt ansvaret for den administrative internkontrollen gjennom loven i § 25-1 første ledd. Det ligg difor ikkje til heradsstyret å delegere dette ansvaret.

⁶ Vedtak 141/19 i heradsstyret, per 17. desember 2019.

Kvam herad skriv at dei nyttar kvalitetssystemet Compilo til avvikshandtering og til å ha oversikt over system og rutinar. I tillegg nyttar kommunen Moava IKO-internkontroll oppvekst som eit styringssystem på barnehage- og skuleområdet. Systemet har eit årshjul med gjeremål som er lenka til lovverk, rettleiingar og lokale rutinar som ligg i Compilo. Både leiar for skule, rektor og tilsette kan få tildelt oppgåver i systemet.

5.3 Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

Er kommunen sin internkontroll tilpassa for å hindre eller førebyggje brot på varslingsplikta, undersøkingsplikta, tiltaksplikta og dokumentasjonsplikta?

Våre observasjonar

I handlingsplanen etter forvaltningsrevisjonen i 2019 var ei av oppgåvene å syte for at skulane gjennom erfaringsdeling og opplæring skulle få ei felles terskel for å opprette aktivitetsplanar, og at det vart oppretta aktivitetsplanar i dei tilfella lova krev det. Tiltak i denne samanhengen var å syte for at «§ 9 A vert fast tema på rektormøte.» Det skulle leggjast inn som fast tema i malen for møtet og føremålet var erfaringsdeling og opplæring. Eit anna tiltak var kvartalsvis rapportering på tal aktivitetsplanar i Teams.

Skuleeigar skriv i eigenvurderinga at kommunen har iverksett fleire tiltak. Kapittel 9 A i opplæringslova er fast tema på rektormøta, der dei ser på eigen praksis og der det kjem fram at dei har manglar. Vidare har skuleeigar vore involvert i enkeltsaker, noko som har avdekkja manglande felles forståing og bruk av skuleeigar sitt system. Dette har ført til endringar i malar og rutinar, skriv skuleeigar. Skuleeigar har elles sytt for kompetanseheving gjennom Utdanningsdirektoratet sine kompetansepakkar og kurs i regi av fagmiljø.

I intervju fortel leiar for skule at kommunen ikkje har noko dokument som omtalar utforminga av internkontrollsystemet for skulesektoren, utanom det dokumentet som gjeld den overordna internkontrollen i Kvam herad.

Oppvekstsjefen opplyser i intervju at rådmannen er tydeleg på at dei har ansvar for internkontroll på kvart sitt område. Leiar for skule har ansvar for internkontrollen på skuleområdet og oppvekstsjefen har ansvar for internkontrollen i heile oppvekstsektoren. Men dette er ikkje skriftleggjort nokon plass. Det som er skriftleggjort er det som er delegert frå heradsstyret til rådmannen.

Oppvekstsjefen og leiar for skule opplyser i intervju at det ikkje er gjennomført ei ROS-analyse for skulane si oppfylling av aktivitetsplikta i samsvar med systematikken i kvalitetssystemet. Systemet som blir vist til i rådmannen sitt overordna internkontroll er ikkje i bruk i nokon av tenestene i oppvekstsektoren. Oppvekstsjefen opplyser at systemet er vanskeleg å bruke i praksis:

Ikkje berre skule, men fleire tenester, har brukt mykje tid på systemet. Har opplevd det som tungt og vanskeleg å bruka, så me har gått vekk frå det. Me har brukt ulike system, men i hovudsak har vi nytta bedriftshelsetenesta sitt risikoanalyse-skjema (excel). [...]

Eg kjenner ikkje til at me har gjort ei risikovurdering samla på heile miljøet. Det er meir ut frå den informasjonen ein innhentar eller får, ut frå det systemet me har, og dei vurderingane ein gjer på bakgrunn av det. Så det er ikkje gjort av samla risikovurdering av aktivitetsplikta.

Leiar for skule opplyser at dei er i gang med eit arbeid som rettar seg inn mot å risikovurderer kven som er dei sårbare elevane, og korleis ein fangar dette opp når elevar tek til i ein ny klasse om hausten. Planen for dette arbeidet er starta på, men ikkje ferdigstilt.

Rektor viser i eigenvurderinga til at kommunen har eit system på Teams der skulane rapporterer inn tal saker, alvorsgrad og kor langt saka er komen.

På rapporteringsskjema som skal nyttast skal det førast inn dato for oppretta aktivitetsplan og dato for oppretting av sak som er meldt til skuleeigar. I ei kolonne skal ein skilje mellom alvorlege og «vanlege» saker, det er òg lagt inn kolonne der ein kort skal skrive om kor saka står og om saka.

I eigenvurderinga skriv leiar for skule at skuleeigar treng meir innsikt i og kontroll på om kvar skule følgjer delpliktene og kvar rektor treng meir innsikt i sine tilsette si utføring av lovpålagde oppgåver i kapittel 9 A i opplæringslova. Når vi spør om å få utdjupa dette viser leiar for skule til at skuleeigar og rektorane er i ein sirkulær læringsprosess, der dei heile tida ser at ting ikkje fungerer slik dei hadde tenkt. Rektormøta er ein sentral arena i denne prosessen:

Endringane kan komme frå (...) anten kurs, læringsmiljøsender, mobbeombodet og så bortetter. Så har me det ofte oppe i rektormøtet. Men dei som gjerne utfører det er eg eller rådgjevar for skule. Nokon gonger har ein rektor komme med eit innspel, som dei har sett i verk på skulen, og som me legg inn i Compilo. Viss nokon har ein god ide, så kan dei komme med innspel. Summen av alle desse innspela er grunnen til at me har det oppe på rektormøta.

Det er ikkje slik at me endrar på systemet heile tida. Men det kjem ein del innspel som gjer at me har kontinuerleg forbetring.

Skuleeigar sitt innspel til førebels rapport:

«Skuleeigar veit at skulane treng meir kompetanse innan lowerket [om aktivitetsplikta]. Dette er difor eit tema i oppfølgingsordninga, som resultat av utfordringsbiletet vårt i Kvammaskulen. Me har henta kompetanse frå ulike hald: Udir sine kompetansepakkar for trygt og godt skulemiljø, Statsforvaltaren sine webinar, Læringsmiljøsenderet som har arbeidd med oss i enkeltsaker og kompetanseheving for miljørettleiarane og mobbeombodet i Vestland. I tillegg har skulane hatt saker til Statsforvaltaren som har gitt ny viten med tanke på krav til dokumentasjon og auka forståing. Dette har gjort til at me med ny viten, og med den nye kompetansen har me betra rutinane og systemet vårt. Dette er kontinuerleg forbetring og arbeid for å sikra eit trygt og godt skulemiljø. (...)»

Vi er samde med skuleeigar i at dette er viktige element i kommunen si leiing og styring. Vi vurderer likevel at ikkje alle element i dette arbeidet er relevant når vi skal vurdere kommunen

sin internkontroll etter kommunelova § 25-1.⁷ Utdanningsdirektoratet har laga ein rettleiar om internkontroll for barnehage- og skulesektoren. Her kan ein mellom anna lese om koplinga mellom internkontroll og kvalitetsutvikling:

Kompetanseutvikling er ikke alene tilstrekkelig for å sikre regeletterlevelse. I tillegg må lederne følge med på, og forsikre seg om at ansatte utfører oppgavene slik virksomheten har planlagt. Både arbeidet med internkontroll og med å vedlikeholde og heve kvalitet og kompetanse, er kontinuerlige prosesser, og bør ses i sammenheng⁸.

Formålet med oppfølgingsordninga⁹ er at kommunar skal bygge kapasitet og kompetanse for å drive kvalitetsutvikling. Dette inneber at kommunane i oppfølgingsordninga skal arbeide med å identifisere utfordringar og sette inn tiltak som fører til kvalitetsforbetringar i opplæringa. Innsatsperioden er tre år, og delt i to fasar (forfasen og gjennomføringsfasen). Kommunane, med bistand av eksterne rettleiarar og statsforvaltar, skal analysere eigne data og danne eit konkret utfordringsbilete i forfasen. Deretter skal kommunane sette seg mål og planlegge tiltak, finne aktuelle kompetansemiljø og forankre utviklingsarbeidet, slik at det kan gjennomførast.

Vi ser at kommunen gjennom forfasen i oppfølgingsordninga har arbeidd med å skaffe seg eit utfordringsbilete. Når vi vurderer kommunen sin praksis opp mot kommunelova § 25-1, vurderer vi derimot om kommunen har identifisert risikofaktorar og tilpassa *internkontrollen* til verksemda sin storleik, eigenart, aktivitetar og risikoforhold. Vi vurderer at arbeidet i oppfølgingsordninga vil vere nyttig med tanke på kommunen sitt kvalitetsutviklingsarbeid. I tillegg til dette må kommunen gjere eit systematisk arbeid som svarar ut krava i kommunelova § 25-1. Eit element i dette er at kommunen må gjere systematiske risikovurderingar.

Vi viser til oppvekstsjefen si uttale i intervju:

«Vår vurdering er at me ikkje har ein tilfredsstillande internkontroll. Me gjer tiltak og endringar, men me er fortsatt der at me ikkje har nok oversikt, eller nok kontrolltiltak for å ha det fulle bildet. RefLex vurderingen stemmer godt med det bildet me hadde på forhånd.»

I intervju med både lærarar, rektor og leiar for skule kjem det fram at dei oppdagar behov for å gjere tilpassingar i måtane dei arbeider i samband med enkelte skulemiljøsaker. Rektor forklarar mellom anna

Resultatet av denne saka er at vi har presisert kor viktig det er å varsle, slik at me kjem i gang.

[...]

Det er så mange følgefeil når det ikkje blir meldt, og det er vanskeleg å henta seg inn.

⁷ Vi viser i denne samanheng til at kommunen sitt arbeid med kompetanseutvikling og kvalitetsarbeid ikkje er lovfesta som ein del av lovkravet om internkontroll i kommunelova § 25-1, sjå Kommunal- og moderniseringsdepartementet sin rettleiar *Internkontroll i kommunesektoren*, s. 19.

⁸ Veileder om internkontroll for barnehage- og skulesektoren, Utdanningsdirektoratet per 7. desember 2023, [Veileder om internkontroll for barnehage- og opplæringssektoren \(udir.no\)](https://www.udir.no/veileder-om-internkontroll-for-barnehage-og-opplæringssektoren).

⁹ Informasjon frå Udir om oppfølgingsordninga for kommunar: [Hva er målet med ordningen? \(udir.no\)](https://www.udir.no/hva-er-målet-med-ordningen/)

Skuleeigar skriv i eigenvurderinga:

Me har revidert rutinar og skjema for å hindra brot. Vidare er trygt og godt skulemiljø eit av tema i oppfølgingsordninga etter det kom fram i forfasen at me ser at planar og involvering ikkje er institusjonalisert i organisasjonen. Det gjeld særleg undersøkingar. Erfaringane me har i samarbeid med ulike skular i alvorlege saker, vist at skulane ikkje har brukt alle rutinane med tilhøyrande skjema. Me har rettleia skular, fått hjelp frå mobbeombod og fagmiljø. Rapportskjema kor skulane skulle rapportera antal saker og alvorsgrad, såg me ikkje svara ut om dei følgte opp delpliktene i kap. 9A saker. Dette er difor justert. Ein skule som me ser ikkje har brukt skjema som er laga, har me planlagt skal gjennomgå saker skulen har saman med fagmiljø, og ha felles økter med refleksjon og gjennomgang av skjema i personalet. Erfaringa med denne skulen tilseier at me i for lita grad veit at skulane bruker skjema. Me vurderer difor stikkprøvar for framtida.

Rektor svarar nei på spørsmålet om skuleeigar har tilpassa internkontrollen for å hindre eller førebyggje brot på undersøkingsplikta og dokumentasjonsplikta. Det vert forklart i intervju at på same måte som at han som rektor i større grad kunne følgd opp praksis på skulen gjennom å ettersjå og ta stikkprøvar, så kunne dette vore eit vurderingstema for skuleeigar i arbeidet med å tilpasse eit internkontrollsystem.

Rektor seier at ein tidlegare har vore mest oppteken av kvantitet og tal skulemiljøsaker i samband med rapportering. Framover skal rapporteringa bli meir detaljert. Det er elles ikkje praksis for å hente inn informasjon for å kontrollere skulemiljøarbeidet ved skulane slik rektor erfarer det.

Me har ikkje blitt kontrollert i form av stikkprøvar, eller ved at kommunen på andre måtar har kontrollert konkret kva me har gjort i ei sak.

I kommentar til førebels tilsynsrapport presiserer rektor dette sitatet. Det blir vist til at skuleeigar ikkje har hatt stikkprøvar, men har vore med og sett på tiltak/kontroll i saker som har vore alvorlege og vore til Statsforvaltaren, både på Øystese skule og andre skular.

Våre vurderingar

Kommunen skal vurdere risikoen for svikt og regelverksbrot og kva konsekvensar det kan gi. Formålet med risikovurderingane er at kommunen skal sette i verk styringstiltak for å hindre eller redusere eventuell fare for svikt og regelverksbrot. Det blir ikkje stilt formkrav til risikovurderingane, men kommunen må vurdere om det er lokale forhold i kommunen som inneber auka risiko.

Måtane kommunen arbeider på gjer at dei oppdagar behov for å gjere tilpassingar i rutinar og framgangsmåtar i samband med at dei står i utfordrande saker.

Vi finn at kommunen responderer på risiko. Tiltaka kan vere gode kvar for seg, samtidig som dei verkar tilfeldige og enkeltståande. Tiltaka er ikkje resultat av ei heilskapleg risikovurdering eller systematisk arbeid med elementa i kommunelova § 25-1. Dette betyr at det er ein risiko for at tiltaka ikkje dekker behovet.

Når framgangsmåtene gjer at det blir mange følgjefeil som blir vanskelege å reparere, tilseier dette at systemet ikkje er tilpassa for å hindre eller førebyggje regelverksbrot.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

Avdekker og følgjer kommunen opp med korrigerande tiltak for å hindre eller førebyggje risikoen for at varslingsplikta, undersøkingsplikta, tiltaksplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt?

Våre observasjonar

I forvaltningsrevisjonen frå 2019 blir det vist til at skuleeigar vil nytte 1310.no som system for gje oversikt over skulane sin praksis på mellom anna skulemiljøområdet. I vurderinga av skuleeigar sitt arbeid for å hente inn informasjon frå skulane skriv dei vidare

Det er viktig at det blir gjennomført jamlege evalueringar av dei tiltak og rutinar som er innført for å ivareta skuleeigar sitt ansvar, slik at ein sikrar at desse er eigna til å fange opp eventuelle manglar ved praksisen på skulane. Revisjonen vil også presisere at ei avkryssing i 1310 i utgangspunktet berre seier noko om ei oppgåve er utført eller ikkje, men utan at det nødvendigvis går fram i kva grad innhaldet i oppgåveutføringa tilfredsstiller krav i lov og forskrift. Revisjonen meiner difor det er viktig at det blir henta inn utfyllande informasjon ut over dei sjekkpunkta som 1310 gir¹⁰.

Når det gjeld vurdering av kommunens oppfølging av praksis og regelverket på skulane trekk revisjonen frå 2019 fram at skuleeigar i enkelte tilfelle set i verk konkrete tiltak for å bidra til å endre praksisen på skulane. Men at det er lite systematikk i innhentinga av informasjon slik at oppfølginga av skulane sitt arbeid med aktivitetsplikta sto i fare for å bli noko tilfeldig. Revisjonen peika på at ein auka grad av systematikk i eigenkontrollen ville redusere mangelfull etterleving av regelverket på skulane.

For å følge opp revisjonen sine tilrådingar, vart det laga ein handlingsplan for å sikre kontrollen med at regelverket blir etterlevd på skulane. Som del av dette innførte skuleeigar kvartalsvis rapportering frå rektor til skuleeigar på tal aktivitetsplanar på skulane. Skjemaet er seinare endra, og ser i dag slik ut:

¹⁰ Pkt. 5.3.4 side 45, [2019-forvaltningsrevisjonsrapport-kvam-herad-arbeidet-med-a-sikre-eit-trygt-og-godt-skulemiljo-og-bruk-av-ikt-i-skulane.pdf](https://www.kvam.no/2019-forvaltningsrevisjonsrapport-kvam-herad-arbeidet-med-a-sikre-eit-trygt-og-godt-skulemiljo-og-bruk-av-ikt-i-skulane.pdf) (www.kvam.no)

Mal

Skule:

Varsel dato	Skriv kort kor saka står: Varsla Undersøkja Setja inn tiltak Evaluering	Aktivitetsplanar trinn- oppretta dato	§9A- 4eller §9A-5 Dato oppretting av sak- meldt skuleeigar (9A- 5)	Skil mellom alvorlege eller "vanlege" Alvorleg: meld skuleeigar dato	Avslutta dato / pågår framleis

Vidare har kommunen eit skjema som rektor skal nytte for å ha kontroll i samband med saksgangen i skulemiljøsaker. Etter at rektor er varsla skal skjemaet nyttast for å sikre at § 9 A Aktivitetsplikta vert oppfylt, står det. Det kjem fram i intervju med rektor at han ikkje var klar over at skjemaet fantes før det vart kjend i samband med tilsynet.

I eigenvurderinga skriv leiar for skule at dei vurderer å gjennomføre stikkprøvar når det gjeld skulemiljøarbeidet framover.

Leiar for skule skriv at kommunen har sett at dei at dei ikkje har hatt god nok oversikt når det gjeld å sjå til at kartleggingar, malar, rutinar og internkontrollsystem vert brukt ved alle skulane. Skuleeigar har difor laga ei rutine for eigenvurdering i RefLex under temaet Trygt og godt skulemiljø. Undersøkinga skal gjennomførast årleg av tilsette på 2., 5. og 8. trinn. Resultat og evaluering av eigenvurderinga skal formidlast til skuleeigar. Det står at rutinen er drøfta på rektormøte og at den gjeld frå hausten 2023.

I intervju vert det vidare forklart at dei ikkje har nytta eigenvurderingsverktøyet RefLex tidlegare, men at dei no har lagt det inn i rutinane som ei årleg eigenvurdering. Det er meint å få opp refleksjonar og kan hjelpe skuleeigar med å ta stikkprøvar.

I intervju spør vi oppvekstsjefen om å utdjupe at skuleeigar ser behov for betre innsikt og kontroll med om kvar enkelt skule følgjer delpliktene:

Eg tenker at det RefLex undersøkinga [gjennomført i samband med tilsynet] viser, bekreftar det bildet me har. Vår vurdering er at me ikkje har ein tilfredsstillande internkontroll. Me gjer tiltak og endringar, men me er framleis der at me ikkje har nok oversikt, eller nok kontrolltiltak for å ha det fulle bildet. RefLex vurderinga stemmer godt med det bildet me hadde på forhånd.

Våre vurderingar

Vi undersøker om kommunen avdekkjer avvik og risiko for avvik, og følgjer opp med korrigerande tiltak for å hindre eller førebyggje risikoen for brot på regelverket. For å avdekke avvik og risiko for avvik, må kommunen på ein systematisk måte halde seg orientert om tilstanden i skulane, evaluere og ved behov forbetre internkontrollen. Dette arbeidet må skje på ein systematisk måte, og vere tilpassa kommunen sine risikovurderingar.

I tilsynet har vi sett fleire døme på at kommunen har fått informasjon om forhold ved framgangsmåtane i skulane som ikkje oppfyller krava i regelverket. Leiar for skule seier at informasjon om behov for endringar gjerne kjem fram til kommunen gjennom kurs,

Læringsmiljøsentret, mobbeombodet, eller innspel frå rektorane. Av og til set rektorar i verk tiltak på eigen skule, som så blir løfta opp på skuleeigarnivå og sett i verk for alle skulane i kommunen.

Kommunen etterspør òg informasjon i skjema for rapportering frå rektor til skuleeigar. Slik skjemaet er utforma i dag, blir det rapportert på tal saker, kor sakene står, om det er oppretta aktivitetsplan, om alvorlege saker er varsla til skuleeigar, og om sakene framleis er aktive. I denne forma kan rapporteringa avdekke om skulane lagar aktivitetsplanar, dersom ei sak først er varsla. Vi kan likevel ikkje sjå at rapporteringa er eigna til å gi kommunen nødvendig og tilstrekkeleg informasjon om skulen sitt konkrete arbeid med skulemiljøsakene. Det er difor heller ikkje fullt ut eigna til å gi tilstrekkeleg informasjon om regelverksetterleving på skulane. Innhenting av informasjon gjennom RefLex er nytt frå hausten 2023, og det er for tidleg å sei noko om effekten av dette tiltaket.

Vi vurderer at dei framgangsmåtane kommunen brukar for å skaffe seg informasjon, resulterer i at det blir tilfeldig om nødvendig informasjon når fram til kommunen eller ikkje.

I tilsynet har vi òg sett fleire døme på at kommunen set inn korrigierende tiltak. Vi vurderer at dei korrigierende tiltaka blir sett inn på bakgrunn av enkeltvise svakheiter som blir avdekka. Når kommunen samtidig ikkje gjer risikovurderingar for å vurdere behovet, er det ein risiko for at dei korrigierende tiltaka ikkje dekker behovet.

Samla vurderer vi at kommunen sitt arbeid med å avdekke avvik og risiko for avvik, og følgje opp med korrigierende tiltak, er for tilfeldig og lite systematisk til at kravet i regelverket er oppfylt.

Konklusjon

Krava i regelverket er ikkje oppfylt.

6 Våre reaksjonar

6.1 Pålegg om retting

Vi har funne at de ikkje overheld regelverket på alle område. Kommunen som eigar har det overordna ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir følgde. Vi pålegg dykk å rette opp følgjande forhold, jf. opplæringslova § 14-1 første ledd, jf. kommunelova § 30-4:

Plikta til å varsle i skulemiljøsaker

Kommunen skal sikre at alle som arbeider på skulen, oppfyller plikta til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen, jf. opplæringslov §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova § 25-1. Kommunen skal sikre at:

- at alle som arbeider på skulen varslar ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen
- at rektor varslar skuleeigar i alvorlege tilfelle og ved mistanke om eller kjennskap til at ein som arbeider på skulen har krenka ein elev
- alle som arbeider på skulen varslar i tide, avhengig av situasjonens alvorsgrad
- kommunen sin internkontroll er tilpassa for å hindre eller førebyggje brot på varslingsplikta og dokumentasjonsplikta
- avdekker og følgjer opp med korrigerande tiltak for å hindre eller førebyggje risikoen for at varslingsplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt

Plikta til å undersøke i skulemiljøsaker

Kommunen skal sikre at skulen og skuleeigar oppfyller plikta til å undersøke saka ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen, jf. opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova § 25-1. Kommunen skal sikre at:

- skulen undersøker saka så raskt som saka tilseier, dersom der er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø
- skulen/skuleeigar gjer dei undersøkingar som ein ut frå ein fagleg standard med rimelegheit kan forvente
- kommunen sin internkontroll er tilpassa for å hindre eller førebyggje brot på undersøkingsplikta og dokumentasjonsplikta
- avdekker og følgjer opp med korrigerande tiltak for å hindre eller førebyggje risikoen for at undersøkingsplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt

Plikta til å sette inn tiltak i skulemiljøsaker

Kommunen skal sikre at skulen og skuleeigar ivaretek plikta til å sette inn tiltak slik at elevane får eit trygt og godt skulemiljø, jf. opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova § 25-1.

Kommunen skal sikre at:

- skulen/skuleeigar vurderer konkret kva tiltak som er eigna
- skulen/skuleeigar evaluerer tiltaka jamleg, og at tiltaka blir endra ved behov
- skulen/skuleeigar lagar ein skriftleg plan når dei set inn tiltak i ei sak, og at planen inneheld minimumskrav til innhald
- kommunen sin internkontroll er tilpassa for å hindre eller førebyggje brot på tiltaksplikta og kravet om å lage ein skriftleg plan
- avdekker og følgjer opp med korrigerande tiltak for å hindre eller førebyggje risikoen for at tiltaksplikta og kravet om å lage ein skriftleg plan ikkje blir oppfylt

6.2 Oppfølging av pålegga

De skal setje i verk tiltak for å rette brot på regelverket straks. Når pålegga er retta, skal de erklære at rettinga er gjennomført og gjere greie for korleis de har retta.

Fristen er 1. april 2024. Vi vil ikkje avslutte tilsynet før de gjennom erklæringa og utgreiinga har vist at pålegga er retta.

6.3 De har rett til å klage

Tilsynsrapporten er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2 bokstav b. De kan klage på enkeltvedtaket.

Dersom de klagar, må de gjere det innan tre veker. Fristen gjeld frå beskjed om at brevet har komme fram til dykk, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. De sender klagen til oss. Vi har moglegheit til å gjere om vedtaket. Dersom vi ikkje er samde med dykk, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjer saka.

I forvaltningslova § 32 kan de sjå korleis de skal utforme klagen.

De kan be om at vi ikkje set i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endeleg avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningslova § 42.

De er part i saken og har rett til innsyn i saksdokumenta, jf. forvaltningslova § 18.

Leikanger 15. desember 2023

Lill Mona Solberg
tilsynsleiar

Stig W. Ågedal-Mortensen
rektor/hospitant

Ane Øvregard Røhme
rådgjevar

Vedlegg

Eigenvurdering med tema kommuneleiinga og skulens vurdering av eigen praksis for å sikre eit trygt og godt skulemiljø frå:

- Leiar for skule
- Rektor Øystese skule
Vedlegg
 - Rutine for skule – trygt og godt skulemiljø § 9 A aktivitetsplikt
 - Mal skjema registrering av aktivitetsplanar
 - Mal skjema «Internkontroll av saker som gjeld 9 A -for skuleleiinga»
 - Mal skjema for å dokumentere og summere opp undersøkingar
 - Mal aktivitetsplan
- Fagarbeidarar og lærlingar
- Lærarar 1.-4. trinn
Vedlegg
 - Mal skjema for varsling til skuleleiinga
 - Mal skjema for å dokumentere og summere opp undersøkingar
 - Mal skjema for logging av aktivitet i arbeidet med trygt og godt skulemiljø
 - Mal aktivitetsplan
- Lærarar 5.-7. trinn
Vedlegg
 - Rutine for skule – trygt og godt skulemiljø § 9 A aktivitetsplikt
 - Mal skjema for varsling til skuleleiinga
 - Mal aktivitetsplan
 - Mal skjema for logging av aktivitet i arbeidet med trygt og godt skulemiljø

Kommunen har elles sendt inn ei utgreiing om internkontrollsystemet på skulemiljøområdet, og informasjon som viser kommunen sitt arbeid med internkontroll, datert 29. september 2023. Følgjande dokument var lagt ved:

Vedlegg:

02.10.2023 Vedlegg 1-Arbeidsgjevarpolitikk_Kvam_herad

02.10.2023 Vedlegg 2-Rådmannen sin Internkontroll-Kvam_herad

02.10.2023 Vedlegg 3-Forvaltningsrevisjon 2023 - Kvam herad

02.10.2023 Vedlegg 4-Handlingsplan forvaltningsrevisjon

02.10.2023 Vedlegg 5-BTI_Kvam_grunnleggjande_forstaing

02.10.2023 Vedlegg 6-BTI-rutine_8_Arkivering_av_notatskjema_i_handlingsrettleiaren

02.10.2023 Vedlegg 7-BTI-rutine_1-7_stafettlogg (1)

02.10.2023 Vedlegg 8-Drift_av_BTI_og_stafettlogg_leiarar_2023-2024 (1)

02.10.2023 Vedlegg 9-Motestruktur_skule_Kvam-_revidert_var_2023

02.10.2023 Vedlegg 10-Varsling 9A4 og 9A5

02.10.2023 Vedlegg 11-Kap 9A Undersøking

02.10.2023 Vedlegg 12-Kap 9A Logg

02.10.2023 Vedlegg 13-Kap-9A-Aktivitetsplan

02.10.2023 Vedlegg 14-Internkontroll kap. 9A skuleleiing

02.10.2023 Vedlegg 15-Informasjon om aktivitetsplikt i skulen

02.10.2023 Vedlegg 16-Rutine Skjerpa aktivitetsplikt §9A-5

02.10.2023 Vedlegg 17-Aktivitetsplikt rutine

02.10.2023 Vedlegg 18-Rutine for elevopplysningar i Teams- (gjeld_kap_9_A)

02.10.2023 Vedlegg 19-Forebyggjande plan for miljøundersøkingar 1.-10.trinn

02.10.2023 Vedlegg 20-Døme kartleggingsverktøy. Aude øy 3.-10. trinn

02.10.2023 Vedlegg 21-Døme kartleggingsverktøy. Dette meiner eg om klassen min 8.-10.trinn

02.10.2023 Vedlegg 22-Døme kartleggingsverktøy. Relasjonskartegging tilsett og elev

02.10.2023 Vedlegg 23-Døme observasjonsverktøy. Observasjon friminutt -overgang

02.10.2023 Vedlegg 24-Døme observasjonsverktøy. Observasjon i klasserom

02.10.2023 Vedlegg 25-Elevundersøkinga-Prosedyre

02.10.2023 Vedlegg 26-Oppfølging av Elevundersøking i samsvar med rutinar som skildra i Compilo

02.10.2023 Vedlegg 27 - Utdrag arbeidsmøte rektormøte

02.10.2023 Vedlegg 28-Årshjul og rutine rettleiing nyutdanna

02.10.2023 Vedlegg 29 Moava IKO

02.10.2023 Vedlegg 30 -Rutine eigenvurdering Trygt og godt skulemiljø Reflex

02.10.2023 Vedlegg 31-Rapportering kap.9A trygt og godt skulemiljø MAL (1)

02.10.2023 Vedlegg 32- Udir-Progresjon og oppgåver -trygt og godt skulemiljø

02.10.2023 Vedlegg 33-Sjekkliste for leiing systemgjennomgang_skulefråvær

02.10.2023 Vedlegg 34-Sjekkliste implementering BTI i skule hausten 2023

02.10.2023 Vedlegg 35- info-støtte BTI-implementering-bhg-skule

02.10.2023 Vedlegg 36-Miljørettleiar i skulen

Skulen har sendt inn eit eige skriv om skulemiljøarbeidet og arbeidet med elevsaker ved skulen datert 3. oktober 2023. I tillegg til elevsaker var følgjande dokument var lagt ved:

Vedlegg:

02.10.2023 Vedlegg 1 Øystese skule, Folkehelse og livsmestring - bsk - RUS, NETTVETT, MOBBING

02.10.2023 Vedlegg 2 Øystese skule, Paragraf 9A, skjema utviklingssamtale

03.10.2023 Vedlegg 3 Øystese skule, Rutinar kring den halvårlege utviklingssamtalen

02.10.2023 Vedlegg 4 Øystese skule, Samtaleskjema 1. og 2. trinn

02.10.2023 Vedlegg 5 Øystese skule, Samtaleskjema 3-4. trinn

02.10.2023 Vedlegg 6 Øystese skule, Samtaleskjema 5-7. trinn

02.10.2023 Vedlegg 7 Øystese skule, Mal lagmøte

02.10.2023 Vedlegg 8 Øystese skule, Oppfølging av Elevundersøking skuleåret 22-23

03.10.2023 Vedlegg 9 Øystese skule, Undersøkingar

Anna dokumentasjon

Forvaltningsrevisjon, Kvam herad. Arbeid med å sikre eit trygt og godt skulemiljø og bruk av IKT i grunnskulane. November 2019. Deloitte AS.

Vi gjennomførte intervju med følgjande grupper den 23. oktober 2023

- Tre fagarbeidarar
- To kontaktlærarar 1.-4. årssteg
- Tre kontaktlærarar 5.-7. årssteg
- Rektor
- Leiar for skule
- Oppvekstsjef

Vi har gjennomført fire samtalar med føresette til elevar som har hatt eller har skulemiljøsaker ved Øystese skule

- Familie A - 21. september 2023
- Familie B – 9. oktober 2023
- Familie C – 20. oktober 2023
- Familie D – 8. november 2023

Kommunen og skulens tilbakemelding på førebels tilsynsrapport, datert 27. november 2023.

Informasjon til elevar og foreldre om tilsyn

I opplæringslova er det mange reglar som fortel om korleis elevar skal ha det på skulen. Ein av reglane er at alle elevar skal ha eit skulemiljø som er trygt og godt. Alle som arbeider på skulen skal kjenne til og følgje desse reglane. Det er heradet som er ansvarleg for at skulen følgjer reglane, og må passe på dette.

I haust har vi undersøkt mellom anna:

- Om og korleis dei som arbeider på skulen varslar rektor ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen
- Om og korleis skulen undersøker saka ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen
- Om skulen set inn tiltak dersom elevar ikkje har det trygt og godt på skulen
- Korleis heradet passar på at skulen oppfyller desse pliktene

Vi har funne at heradet og skulen må gjere nokre endringar i arbeidet sitt med å varsle, undersøke og setje inn tiltak i skulemiljøsaker. Heradet har fått ein frist for å rette opp i forholda.

De kan lese om dette i tilsynsrapporten som vi har sendt til heradet. Tilsynsrapporten er lagt ut på statsforvaltaren sin tilsynskalender: [Statsforvalterne-tilsynskalender \(statsforvalteren.no\)](https://statsforvalteren.no/tilsynskalender)

Helsing

Statsforvaltaren i Vestland